

מטעמי תורת זילים

פרשת וארא – הנהגת שם יהו"ה בעולם

יוסף פתר את החלומות של פרעה, ואז פרעה הכיר במציאותו של "אלהים" כפי שנאמר "וַיֹּאמֶר פְּרַעֲהוּ אֶל עֲבָדָיו הֲנִמְצָא כְּזֶה אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹהִים בּוֹ: וַיֹּאמֶר פְּרַעֲהוּ אֶל יוֹסֵף אַחֲרַי הוֹדִיעַ אֶלְהִים אוֹתָךְ אֵת כָּל זֹאת אֵין בְּךָ וְנָחֵם כְּמוֹדִי" (בראשית מח, לח - לוט). אך כאשר נדרש פרעה לשלוח את ישראל מארצו הוא לא הכיר בה' ולא בכוחו ולא היה מוכן לשלחם שנאמר "וַיֹּאמֶר פְּרַעֲהוּ מִי יְהוָה אֲשֶׁר אֶשְׁמַע בְּקוֹלוֹ לְשַׁלַּח אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַעְתִּי אֶת יְהוָה וְגַם אֵת יִשְׂרָאֵל לֹא אֶשְׁלַח" (שמות ה, ב) (וזהו פרשת מקץ דף קצה ע"א ד"ה קבי אבא, ועפ"י רש"י שמות א, ח שהיה זה אותו פרעה).

ויש להבין, מדוע פרעה הרשע הכיר בתחילה במציאות של אלהים בעולם, אך כשנדרש לשלוח את ישראל הוא כפר בשמו הגדול של ה' יתברך?

שם 'אלהים' הוא הנהגת העולם בדרך הטבע

שם 'אלהים' הוא הנהגת העולם בדרך הטבע (רויאל המלאך' בחקדמה ד"ה זה הספר, 'שליה הקדושה' מסכת פסחים עמוד מצה עשירה דרוש שיש ד"ה במדרש דמנצפך, 'גבול בנימין' על התורה לר' בנימין הכהן חלק א' דף פא ע"ב תחילת דרוש מד ד"ה ינהג), ונרמז בשם 'אלהים' שהוא גימטריא 'הטבע' (רויאל המלאך' בחקדמה ד"ה זה הספר, 'שליה הקדושה' מסכת פסחים עמוד מצה עשירה דרוש שיש ד"ה במדרש דמנצפך, 'גבול בנימין' על התורה לר' בנימין הכהן חלק א' דף פא ע"ב תחילת דרוש מד ד"ה ינהג, 'בגדי אהרן' פרשת מקץ דף לא ע"א טור ב ד"ה יובל ע"פ, 'בית ע"ב לר' מוסיאמי פרשת קרח דף קב ע"א טור א ד"ה ויקח קרח, 'אברהם אומר' לר' אברהם פאלאגי סדר כי תשא דף עח ע"א ד"ה מלאך אתה למד. ראה שמן הטוב וזמן אהרן' בחלק 'שמון הטוב' פרשת בראשית דף א ע"ב ד"ה הנה שם). לכן כאשר ה' ברא את עולמו הגשמי הוא ברא בשם 'אלהים' כפי שנאמר "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ" (בראשית א, א) לפי ששם זה הוא בניין העולם ומנהגו (שליה הקדושה' מסכת פסחים עמוד מצה עשירה ד"ה יועל ארבעה, ספר 'רויאל המלאך' בחקדמה ד"ה זה הספר) ומורה שכל 'הטבע' הוא בהשגחתו יתברך (תולדות יצחק' לר' יצחק מנעשכ"ו פרשת בראשית דף ה ע"ב ד"ה בראשית ברא).

הנהגת 'הטבע' היא לאומות העולם, לכן שם 'אלהים' (גבול בנימין' על התורה לר' בנימין הכהן חלק א' דרוש מד ד"ה ינהג) מנהיג את הגוים שנאמר "מִלֶּךְ אֱלֹהִים עַל גּוֹיִם" (תהלים מז, ט) (אור החמה' על הוזהר פרשת מקץ דף קצה ע"א ד"ה יתי"ח דההוא רשעי מהרמ"ק) וכל הנהגתם היא על פי הטבע מכוח שם זה (צמח דוד' למחבר שו"ת בית דוד פרשת יתרו ד"ה עתה ידעתי כי) ששורה על ראשם (אברהם אומר לר' אברהם פאלאגי מערכת יוד אות קח ערך ישראל). וזה בזימה לכן שהקב"ה מפעיל ומנהיג (עפ"י 'אברהם אומר' סדר כי תשא דף עח ע"א ד"ה מלאך אתה למד) ועושה את כל העולם על פי הנהגת הטבע (בגדי אהרן' לר' אהרן דרשן פרשת מקץ דף לא ע"א טור ב ד"ה יובל ע"פ) "שנאמר אֵתְהָ הוּא הַאֱלֹהִים לְבַדָּךְ לְכָל מַמְלָכוֹת הָאָרֶץ אֵתְהָ עֲשִׂיתָ אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ" (מלכים ב' יט, טו) (גבול בנימין' על התורה לר' בנימין הכהן חלק א' דרוש מד ד"ה ינהג). ה' יתברך גילה לישראל כי הנהגת אומות העולם היא משם 'אלהים' כפי שנאמר "הִשְׁמַע עִם קוֹל אֱלֹהִים מְדַבֵּר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ כְּאֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ אֵתְהָ וַיְחִי: או הַנְּסָה אֱלֹהִים לְבּוֹא לְקַחֹת לוֹ גּוֹי מִקֶּרֶב גּוֹי בְּמִסַּת בְּאֹתוֹת וּבְמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָהּ וּבְיָד חֲזָקָה וּבְזִרְעוֹ נְטוּיָהּ וּבְמוֹרָאִים גְּדֹלִים כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה לְכֶם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֵיכֶם" (דברים ד, לג - לד) (צמח דוד' פרשת יתרו ד"ה נראה שזהו).

שם 'יהו"ה' מחולל נסים ונפלאות שהם מעל הטבע

שם 'יהו"ה' הוא הנהגת העולם בשינוי מהטבע (שליה הקדושה' מסכת פסחים עמוד מצה עשירה דרוש שיש ד"ה במדרש דמנצפך) ומעל הטבע (אלף המגן' למחבר 'פלא יועץ' פרשת שמות ד"ה יזחור באו משה' בשם הרמ"ק בספר הפרדס, 'שליה הקדושה' מסכת פסחים עמוד מצה עשירה דרוש שיש ד"ה במדרש דמנצפך, 'ישעיה אברהם' לר' אברהם פאלאגי מזמור נד) על ידי מופתים (גבול בנימין' על התורה לר' בנימין הכהן חלק א' דרוש מד ד"ה ינהג). כי שם זה הוא כוח השתנות הטבע לעשות נסים (צמח דוד' למחבר שו"ת בית דוד פרשת יתרו ד"ה עתה ידעתי כי גדול) גלויים (בני יששכר' מאמרי תשרי מאמר יא סימן יא ד"ה להתבונן למה בחרו, 'זימור אברהם' לר' אברהם פאלאגי מערכת הנין אות רפט ערך נסים) ונפלאות (קהלת יעקב' אות יא' יתבה אז אות ח ד"ה א"ז הוא סוד אור הגנוז) שהם נגד הטבע (רמב"ן בראשית יז, א, 'דברי שלמה' פרשת שלח לך דף ע' ע"ב טור ב ד"ה אי נמי אפשר) ואפילו אם ישראל אינם הגונים באותה השעה (דברי שלמה' פרשת שלח לך דף ע' ע"ב טור ב ד"ה א"ז הוא סוד אור הגנוז) והנהגה זו היא דווקא לישראל לבדם ולא לאומות העולם (גבול בנימין' על התורה לר' בנימין הכהן חלק א' דרוש מד דף פא ע"ב ד"ה ובלקוט ריש) ונרמזה בפסוק "וַיִּבְּן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יְהוָה נְסִי" (שמות יז, טו) (צמח דוד' למחבר שו"ת בית דוד פרשת יתרו ד"ה נראה שזהו סוד, 'עוד יוסף חי' למחבר 'הבן איש חי' בדרושים על פרשת וזרא).

לכן אמר הנביא "אֵתְהָ הוּא יְהוָה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בְּחַרְתָּ בְּאֶבְרָם וְהוֹצֵאתוֹ מֵאֶרֶץ כְּשָׂדִים" (תנחומי ט, ז) שזה היה באמצעות נס (גבול בנימין' על התורה לר' בנימין הכהן דף פא ע"ב חלק א' דרוש מד ד"ה ינהג). וכך גם נשמע משם 'יהו"ה' עצמו שמשמעו שהוא מהווה את כל ההוויות, וכיון שכך אזי היכולת בידו לשנות את המציאות (צמח דוד' פרשת יתרו ד"ה עתה ידעתי כי גדול, 'קהלת יעקב' אות יא' יתבה אז אות ח ד"ה א"ז הוא סוד אור הגנוז). לכן כאשר דוד המלך הזכיר במזמור קל"ה בתהלים את הנסים והנפלאות אשר עשה ה' נגד 'הטבע' הוא הזכיר דווקא את שם 'יהו"ה' כפי שנאמר "כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל יְהוָה וְאֶדְבְּנֵנוּ מִכָּל אֱלֹהִים: כָּל אֲשֶׁר חָפַץ יְהוָה עָשָׂה בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ בְּיָמַי וְכָל תְּהוֹמוֹת: מַעֲלָה נְשָׂאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ בְּרָקִים לְמִטָּר עָשָׂה מוֹצֵא רוּחַ מֵאוֹצְרוֹתָיו: שֶׁהִכָּה בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם מֵאֶדְם עַד בְּהֵמָה: שֶׁלַּח אֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּתוֹכֵכִי מִצְרַיִם בְּפָרְעָה וּבְכָל עַבְדָּיו: שֶׁהִכָּה גּוֹיִם רַבִּים וְהִרְג מְלָכִים עֲצוּמִים: לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי וְלַעֲוֹג מֶלֶךְ הַבְּשָׁן וְלְכָל מַמְלָכוֹת כְּנָעַן: וְנָתַן אֲרָצָם נַחֲלָה נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ" (תהלים קלה, ה - יב) (עפ"י 'ארץ החיים' על התהלים מזמור קלה, ו אות א).

שם 'יהו"ה' לא התגלה לאומות העולם שנמסרו תחת השרים הרוחניים הממונים (וזהו פרשת מקץ דף קצה ע"א ד"ה ועל דא קדשא) אלא רק לישראל לבדם שהם חלקו ונחלתו של ה' שנאמר "כִּי חֶלֶק יְהוָה עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ" (דברים לב, ט) (וזהו פרשת מקץ דף קצה ע"א ד"ה ועל דא קדשא, 'אור החמה' על זוהר פרשת מקץ דף קצה ע"א ד"ה יר' אבא אמר' ממחרת"ו). וכפי שנרמז גם בפסוק "כִּי כָל הָעַמִּים יִלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהֵינוּ וְאֶנְחֵנוּ נִלְדָּ בְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד" (מלכים ב' ד, ה) (צמח דוד' פרשת יתרו ד"ה עתה ידעתי כי גדול), שישראל כלולים בו (בגדי אהרן' פרשת שמות דף מב ע"ב טור ב ד"ה וזו הם יובן) ואשר שורה על ראשם (אברהם אומר לר' אברהם פאלאגי מערכת יוד אות קח ערך ישראל). מטעם זה דווקא עם ישראל נקראים בשם 'אדם' (ראה גמי יבמות דף סא ע"א בשם רשב"י) כי התיבה 'אדם' יוצאת בגמטריא מ"ה, כנגד שם 'יהו"ה' אשר גם עולה בגמטריא מ"ה כאשר הוא נכתב במילוי אותיות אלפיי"ן כך 'יוד הא ואו הא' (בגדי אהרן' לר' אהרן דרשן תאומים פרשת שמות דף מב ע"ב טור ב ד"ה ועם זה יובן).

האבות הקדושים הכירו את הנהגה הנסית של שם 'יהו"ה'

ה' אמר לאברהם שעתידי להיוולד לו בן זכר שנאמר "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל אַבְרָהָם שְׂרִי אֲשַׁתְּךָ לֹא תִקְרָא אֶת שְׁמָהּ שְׂרִי כִּי שְׂרָה שְׁמָהּ: וּבְרַכְתִּי אֹתָהּ וְגַם נָתַתִּי מִמֶּנָּה לְךָ בֵּן" (בראשית יז, טו - טז). לכן כאשר שרה שמעה את בשורת הלידה מהמלאכים "שׁוֹב אָשׁוּב אֵלֶיךָ כְּעַת חַיָּה וְהִנֵּה בֵן לְשָׂרָה אֲשַׁתְּךָ" (בראשית יח,

היא צחקה, כי הבינה שהבשורה היא בשם 'אלהים' ולא האמינה שבשם זה היא תוליד, שהרי שם 'אלהים' הוא הנהגה על פי הטבע. ועל זה אמר ה' לאברהם "למה זה צחקה לך לאמר האף אמנם אֵלֶּד וְאֵנִי זָקֵנָתִי: הֲיִפְלֵא מִיְהוָה דָּבָר לְמוֹעֵד אֲשֶׁר אֶלְדָּךָ כְּעַתְּהָא וְלִשְׁרָה בְרָךְ" (בראשית יח, יד) רצונו לומר שלא נעלם משם יהוה עניין זה. וכך אכן היה ששרה ילדה בן לאברהם שלא כדרך הטבע על ידי שם יהוה אף שהבשורה ללידה היתה על ידי שם 'אלהים' שנאמר "ויהוה פקד את שרה" (בראשית כא, א) ואחר כך נאמר "ותהר ותלד שרה לאברהם בן לזקנתו למועד אשר דבר אתו אלהים" (בראשית כא, ב) (שמו אברהם לר' אברהם פאלאני מערכת בית ערך בניס אית כח).

מתחילת פרשת עקידת יצחק עד שעת השחיטה במאכלת מוזכר בתורה רק שם "אלהים" כמו שנאמר "ויהי אחר הדברים האלה והאלהים נסה את אברהם" (בראשית כב, א) וכן בפסוקים "ויאמר אברהם אלהים יראתה לו השעה לעלה בני וגילו שניהם יחדו: ויבאו אל המקום אשר אמר לו האלהים ויבן שם אברהם את המזבח ויערף את העצים ויעקד את יצחק בנו וישם אתו על המזבח ממעל לעצים" (בראשית כב, ט-טו). אך בשעה שאברהם לקח את המאכלת לשחוט את בנו כן הוזכר שם יהוה שנאמר "וישלח אברהם את גזו ויטח את המאכלת לשחוט את בנו: ויקרא אליו מלאך יהוה מן השמים ויאמר אברהם אברהם ויאמר הגנני" (בראשית כב, יא) וזה כדי לרמוז שיצחק יצא מגדר שם "אלהים" שהוא בגמטריא 'הטבע', וניצל על ידי שם יהוה שהוא לא בדרך הטבע – כי אפילו שהתחיל אברהם לשחוט אותו הוא ניצל ונרפא (שמו אברהם לר' אברהם פאלאני חלק א מערכת ע' ערך עקידה דף קפ"ג ע"ב ד"ה ותבט עיני).

אברהם איבנו רצה לפרסם כי שם 'יהוה' הוא המנהיג והוא המשנה את טבע הארץ, לכן הוא חפר בארות במקום יבש וצחיח שאין בו שום מקור מים, ואף על פי כן הוא מצא שם בארות של מים, והיה הדבר בבחינת נס. אמנם הפלישתים שביקשו להכחיש את יכולת שינוי הטבע של ה' סתמו את הבארות שנאמר "וְכָל הַבְּאֵרֹת אֲשֶׁר חָפְרוּ עֲבָדֵי אַבְרָהָם אֲבִיו בְּיַמֵּי אַבְרָהָם אֲבִיו סִתְּמוּם פְּלִשְׁתִּים וְיִמְלֹאוּם עֵפֶר" (בראשית כו, טו) (ותפארת יהונתן לר' יהונתן אייבשיץ פרשת תולדות ד"ה וישב יצחק ויחפור). אחר כך בא יצחק אבינו וביקש לחזק בחזרה את אמונת אברהם אביו, ולכן הוא חפר שוב את אותן הבארות וקרא להן שמות כמו השמות שנקראו בימי אברהם שנאמר "וַיֵּשֶׁב יִצְחָק וַיַּחְפֵּר אֶת בְּאֵרֵת הַמַּיִם אֲשֶׁר חָפְרוּ בְּיַמֵּי אַבְרָהָם אֲבִיו וַיִּסְתְּמוּם פְּלִשְׁתִּים אַחֲרָיו מוֹת אַבְרָהָם וַיִּקְרָא לָהֶן שְׁמוֹת כְּשֵׁמֹת אֲשֶׁר קָרָא לָהֶן אַבְרָם" (בראשית כו, יח) (ותפארת יהונתן על התורה לר' יהונתן אייבשיץ פרשת תולדות ד"ה וישב יצחק ויחפור) (נראה בבאור יאבן עזרא שמות ג, ג' על ענין גילוי שם היה לאבות הקדושים. וכן ראה רש"י שמות ג, ד).

בכך הראה יצחק אבינו כי נס שינוי הטבע שהיה בימי אביו לא היה מקרי אלא תמידי, ועל ידי כן התחזקה הנהגת 'יהוה' בעולם (ותפארת יהונתן פרשת תולדות ד"ה וישב יצחק ויחפור). זה גם היה העניין עם יוסף הצדיק, שמעצם היותו מזרע אברהם יצחק ויעקב הוא היה שייך לאמונה בשם 'יהוה' ולא בשם 'אלהים'. לכן כאשר גילה דעתו כי הוא סומך על שר המשקים כפי שאמר בהיותו בבית האסורים "כי אם זכרתיני אתך פֶּאֶשֶׁר יִיטֵב לך וְעֵשִׂיתָ נָא עִמָּדִי חֶסֶד וְהִזְכַּרְתֵּנִי אֶל פְּרָעֹה וְהוֹצֵאתֵנִי מִן הַבַּיִת הַזֶּה" (בראשית מ, יד) אזי נוספו לו עוד שנתיים בבית האסורים. לפי שהיה עליו לסמוך רק על ה' שהוא בחינת 'יהוה', ואילו כאשר סמך על בשר ודם הוא נהג במנהג המצריים ואמונתם לסמוך על הטבע שהוא בחינת 'אלהים'. מטעם זה נאמר על יוסף "אֲשֶׁר־הִגְבַּר אֲשֶׁר שָׁם יְהוָה מִבְּטַחוֹ וְלֹא פָּנָה אֶל רְהֻבֵים וְשָׁטִי כְזָב" (תהלים מ, ה) (ראה בראשית רבה פט, א) (אגרא דכלה למחבר ספר בני יששכר פרשת מקץ ד"ה ויען יוסף).

ובאמת כל הנהגה עם יוסף היתה נסית ופלאית. שהרי שש צרות עברו עליו ובכולן נעשו לו נסים וה' הציל אותו מהן. הראשון היה שֶׁאֶחָיו השליכוהו לבור, השני שהוא נמכר לישמעאלים, השלישי שהוא נמכר למִצְרַיִם, הרביעי שהוא נמכר לסוחרים, החמישי שהוא נמכר לפוטיפר סריס פרעה שר הטבחים, והשישי מה שהעלילה עליו אשת פוטיפר ועל ידי כן הוא נאסר בבית האסורים. וכיון ששם 'יהוה' הוא זה שעושה נסים ונפלאות, לכן הוא רמוז שש פעמים בשמו של יוסף כמספר הפעמים שניצל יוסף על ידו – כי שש פעמים שם 'יהוה' יוצא בגמטריא 'יוסף'. וזהו מה שנאמר "רבות צדיק צדיק וימָפְלֵם יִצְיָלְנוּ יְהוָה" (תהלים לד, ב), "צדיק" – זה יוסף הצדיק, "רבות רעות" – הם השש צרות שעברו עליו, "וימָפְלֵם יִצְיָלְנוּ יְהוָה" – הוא שם ה' המחולל נסים ורמוז בתוך שמו של יוסף (ויסוף אברהם פאלאני אות ה, כ ערך הצלה בשם ספר יתחילה לדוד).

ומה שאמר הקב"ה למשה רבינו "וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי יְהוָה: וְנֹאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב וְאֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שְׁדֵי וְשָׁמִי יְהוָה לֹא נִדְעֵיתִי לָהֶם" (שמות ג, א-ב) אין הכוונה שהקב"ה בכלל לא עשה עם האבות נסים על ידי שם 'יהוה', אלא שמאז בריאת העולם הקב"ה הנהיג את עולמו בהנהגת הטבע שהוא שם "אלהים", ובנוסף נעשו נסים לאבותינו רק שלא היו להם נסים כוללים ומפורסמים בכל העולם. ואילו עתה ביציאת מצרים וכן אחר כך במתן תורה הקב"ה הנהיג את עולמו בחסד ועשה נסים נגלים מסוף העולם ועד סופו. וזה ביאור הפסוקים, שפתחו בתיבות "וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים" כי שם זה הוא גמטריא 'הטבע' לפי שכך היה מנהיג את עולמו מאז בריאתו. ואף שעשה נסים לאבות הקדושים הרי שלא עשה מופתים כלליים וזה הכוונה "וְשָׁמִי יְהוָה לֹא נִדְעֵיתִי לָהֶם" (שמות ג, א) וכן "וְנֹאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שְׁדֵי" כלומר נראיתי להם לשדד את הטבע אבל לא לבטלו לגמרי. אך עתה אמר למשה רבינו "אֲנִי יְהוָה" כלומר שתהיה הנהגה של מופתים ביציאת מצרים ובמתן תורה (ובגל בנימין' על התורה למקובל ר' בנימין הכהן חלק ג דרוש יד פרשת ווארא דף קט"ג ע"ב טור ב ד"ה והנה אחרי אלה הדברים).

פרעה הרשע הכיר רק את הנהגה הטבעית של שם 'אלהים'

פרעה הכיר כי שם "אלהים" הוא השולט בארץ (יען הדעת טובי לרבינו חיים ויטאל פרשת בא ד"ה דרך רמו, 'שליה הקדושה' מסכת פסחים עמוד מצה עשירה ד"ה וזהו סוד ויהי יוסף). לכן כאשר יוסף בא לפניו, הוא הזכיר לו את שם "אלהים" שנאמר "וַיַּעַן יוֹסֵף אֶת פְּרָעֹה לֵאמֹר בְּלַעֲדֵי אֱלֹהִים יַעֲנֶה אֶת שְׁלוֹם פְּרָעֹה" (בראשית מא, טו) (וזהו בפרשת מקץ דף קצה ע"א ד"ה רבי אבא, 'צור המור' פרשת ווארא ד"ה ואני אקשה את לב פרעה, 'שליה הקדושה' פרשת ווארא ד"ה על כן בא משה) ויוסף עשה זאת כי ידע ששם זה יוכשר בעיניו של פרעה לפי שהוא שם ידוע אצלו. וזה היה מחכמתו של יוסף למצוא חן בעיניו של פרעה. ובנוסף לזה היה ראוי ממילא לייחס את שלומו של פרעה לשם 'אלהים' ולא לשם 'יהוה' (יכתם פז' על זוהר פרשת מקץ דף קצה ע"א ד"ה ור' אבא יבאר למה). ולכן אחרי שיוסף הצדיק פתר את החלומות של פרעה מלך מצרים, פרעה שיבח את יוסף דווקא בשם "אלהים" כשאמר "הֲנִמְצָא כְזֶה אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹהִים בּוֹ" (בראשית מח, לח) (עפ"י זוהר פרשת מקץ דף קצה ע"א ד"ה רבי אבא, עפ"י 'צור המור' פרשת ווארא ד"ה ואני אקשה את, עפ"י 'שליה הקדושה' פרשת ווארא ד"ה על כן בא).

גם אמונת החרטומים של מצרים היתה בשם 'אלהים'. לכן כאשר הם לא הצליחו לעשות את מכת כינים, הם אמרו לפרעה "אֲצַבֵּעַ אֱלֹהִים הוּא" (שמות ח, טו), ולא אמרו 'אצבע יהוה היא' ('צור המור' פרשת ווארא ד"ה וז"ש בכאן ואני אקשה, 'שליה הקדושה' תורה שבכתב פרשת ווארא ד"ה על כן בא משה, רבינו בחיי שמות ח, טו) כי הם סברו שהמכה נעשתה ע"י כוחות המוכרים להם בשם "אלהים" אך לא הודו בשם הנקרא 'יהוה' ('שליה הקדושה' תורה שבכתב פרשת ווארא ד"ה על כן בא משה, רבינו בחיי שמות ח, טו) אשר לא התגלה להם. ואף לפרעה שהיה חכם גדול יותר מכל חכמיו לא התגלה שם זה (ואור החמה' על זוהר פרשת מקץ דף קצה ע"א ד"ה יר' אבא אמרי' ממרחיים) אלא רק שם "אלהים" (וזהו פרשת מקץ דף קצה ע"א ד"ה רבי אבא, 'צור המור' פרשת ווארא ד"ה ואני אקשה את, עפ"י 'שליה הקדושה' פרשת ווארא ד"ה על כן בא משה). לכן על הפסוק "וַיֹּאמֶר פְּרָעֹה מִי יְהוָה אֲשֶׁר אֲשַׁמֵּעַ בְּקוֹל לְשַׁלַּח אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא יַדְעֵיתִי אֶת יְהוָה וְגַם אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלַּח" (שמות ה, א) תרגם אונקלוס "וַיֹּאמֶר פְּרָעֹה שְׁמָא דְיִי לֹא אֲתִגְלִי לִי דִי אֶקְבַּל לְמִקְרָה לְשַׁלַּח אֶת יִשְׂרָאֵל, לֹא אֲתִגְלִי לִי שְׁמָא דְיִי וְאֶת יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלַּח" שפירושו "וואמר פרעה שם יהוה לא התגלה אלי שאקבל דבריו לשלח את ישראל, לא התגלה לי שם יהוה ואף את ישראל לא אשלח" (ראה יתרום אונקלוס' שמות ה, א).

כוחות הטומאה נקראים 'אלהים אחרים' ומשם ינק פרעה הרשע

יש שתי בחינות בשם 'אלהים'. בחינת הקדושה – זה שם 'אלהים', ובחינת הקליפה – זה שם 'אלהים אחרים'. לכן שם 'אלהים' נאמר בלשון רבים ואינו נקרא 'אל' לשון יחיד, על מנת לרמוז על שתי הבחינות (ישער מאמרי רשב"י להארי"י ז"ל דף קצב ד"ה גם בזה תבין טעם). ומה ש'החיצונים' נקראים 'אלהים אחרים' (ישער הכוונות: להארי"י ז"ל דרושי הפסח דרוש א' ד"ה אמנם משה רבינו) וגם העבודה זרה נקראת 'אלהים אחרים' (אור החמה: על זוהר פרשת מקץ דף קצה ע"א ד"ה ו' אבא אמר' ממחרתי' הוא משום שהיניקה שלהם היא משם 'אלהים' ומשם הם מקבלים את כוחם (ישער הכוונות: להארי"י ז"ל דרושי הפסח דרוש א' ד"ה אמנם משה). וכאשר ישראל עושים רצונו של מקום אז 'אלהים אחרים' יונק מ'אלהים' שבקדושה רק בצמצום כדי חיותו ואין לו תגבורת על ישראל, אך אם לא עושים רצונו של מקום אז 'אלהים אחרים' יונק בריבוי רב משם 'אלהים' שבקדושה ועל ידי כך יש לו תגבורת על ישראל (מחשוף הלבן: לרי' יעקב אבוחצירא פרשת וישלח דף יג ע"ב ד"ה ופ"ז אפרש' לפרש) ומכל מקום הם לא מקבלים משם 'יהוה' כלל ועיקר שהיא שליטת הקדושה, ואדרבא היא מבטלת את 'החיצונים' (ישער הכוונות: להארי"י ז"ל דרושי הפסח דרוש א' ד"ה אמנם משה).

פרעה הכיר את שם 'אלהים' שבקדושה, כי הוא ינק מבחינת 'אלהים אחרים' (ישער הכוונות: להארי"י ז"ל דרושי הפסח דרוש א'). וזה מה שרמזו יוסף הצדיק לפרעה הרשע וייען יוסף את פרעה לאמר בלעדי אלהים יענה את שלום פרעה" (בראשית מא, טו) יוסף אמר "בלעדי" כדי לומר שהוא עצמו מאמין בשם 'יהוה', אבל אתה פרעה ניזון משם 'אלהים אחרים' לכן "אלהים יענה את שלום פרעה" (תפארת שלמה: פרשת וישב ד"ה וישראל אהב). ובשם זה גם דיבר פרעה בעצמו שנאמר "ויאמר פרעה אל יוסף הודיע אלהים אותך את כל זאת אין נבון וחסד כמוך" (בראשית מא, לו) (ישער הכוונות: להארי"י ז"ל דרושי הפסח דרוש א'). לכן מאוחר יותר כאשר בא משה רבינו לגאול את ישראל ממצרים, הוא נמנע מלהזכיר את שם 'אלהים' במשך כל שהותו בארץ מצרים על מנת שלא לתת ל'טומאה' תוקף שעל ידה תתחזק ותתגבר בעולם (וזהו פרשת כי תשא דף קצא ע"ב ד"ה תא חז"ל).

וזהו היתה כוונתם של הערב רב הנקראים בתורה גם בשם 'העם' כאשר הם דרשו מאהרן הכהן שיעשה להם עגל שנאמר "ויבא הקים כי בלש מלשח לך דת מן החר ויפקח העם על אהרן ויאמרו אליו קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו כי זה מלשח האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה הנה לנו" (שמות לב, א) וטענתם היתה שלפני בני ישראל הולך ה' המכונה 'יהוה' כפי שנאמר "ויחזק ה' ה' ה' לפנינו" (שמות יג, כא) ואילו הם, הערב רב שנמצאים מחוץ לענני הכבוד, אין לפניהם שום חלק אלוהי. לכן הם ביקשו "עשה לנו אלהים" כלומר שיעשה להם דמות גוף גשמי כמו של 'עגל' ועליו תשרה הטומאה מהצד שלהם והם "אשר ילכו לפנינו" (וזהו פרשת כי תשא דף קצא ע"ב ד"ה תא חז"ל ראו ד"ה וי' אשה), כפי שהיו רגילים החרטומים במצרים לעשות בכספיהם באמצעות שם 'אלהים' (עפ"י יתם פ' על זוהר מקץ דף קצה ע"א ד"ה ו' אבא) (להרחבה על מעשה העגל ראו מאמרינו לפרשת כי תשא – ימעשה העגל).

משה רבינו הצטווה לגאול את ישראל רק באמצעות שם 'יהוה' המחולל נסים

כאשר ה' שלח את משה רבינו לעשות אותות ומופתים במצרים ולהפוך את הטבע בשביל להוציא את בני ישראל מעבודות לחירות ולשחררם ממצרים (שליה הקדושה: תורה שבכתב פרשת ורא ד"ה יעל כן בא משה), הוא עשה זאת רק בעזרת שם 'יהוה' (וזהו פרשת מקץ דף קצה ע"א ד"ה ו' אבא אמר' ממחרתי' הוא משום שהיניקה שלהם היא משם 'אלהים' ומשם הם מקבלים את כוחם (ישער הכוונות: להארי"י ז"ל דרושי הפסח דרוש א' ד"ה אמנם משה). וכמו שנאמר "ויבא הקים כי בלש מלשח לך דת מן החר ויפקח העם על אהרן ויאמרו אליו קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו כי זה מלשח האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה הנה לנו" (שמות לב, א) וטענתם היתה שלפני בני ישראל הולך ה' המכונה 'יהוה' כפי שנאמר "ויחזק ה' ה' ה' לפנינו" (שמות יג, כא) ואילו הם, הערב רב שנמצאים מחוץ לענני הכבוד, אין לפניהם שום חלק אלוהי. לכן הם ביקשו "עשה לנו אלהים" כלומר שיעשה להם דמות גוף גשמי כמו של 'עגל' ועליו תשרה הטומאה מהצד שלהם והם "אשר ילכו לפנינו" (וזהו פרשת כי תשא דף קצא ע"ב ד"ה תא חז"ל ראו ד"ה וי' אשה), כפי שהיו רגילים החרטומים במצרים לעשות בכספיהם באמצעות שם 'אלהים' (עפ"י יתם פ' על זוהר מקץ דף קצה ע"א ד"ה ו' אבא) (להרחבה על מעשה העגל ראו מאמרינו לפרשת כי תשא – ימעשה העגל).

והנה עד העת שבא משה רבינו למצרים ואמר "כה אמר יהוה אלהי ישראל שלח את עמי ויחגו לי במדבר" (שמות ה, א) לא נשמע שם 'יהוה' במצרים (יצרור המור: פרשת ורא ד"ה ואני אקשה לך לב פרעה). לכן כאשר שמע פרעה ששמה רבינו דיבר בשם 'יהוה' – הוא סירב לקבל (ע"י הדעת טובי לרבינו חיים ויטאל פרשת בא ד"ה דרך רמז) והיה מכביד את לבו (אור החמה: פרשת מקץ דף קצה ע"א ד"ה ו' אבא אמר' ממחרתי' הוא משום שהיניקה שלהם היא משם 'אלהים' ומשם הם מקבלים את כוחם (ישער הכוונות: להארי"י ז"ל דרושי הפסח דרוש א' ד"ה אמנם משה). וכמו שנאמר "ויבא הקים כי בלש מלשח לך דת מן החר ויפקח העם על אהרן ויאמרו אליו קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו כי זה מלשח האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה הנה לנו" (שמות לב, א) וטענתם היתה שלפני בני ישראל הולך ה' המכונה 'יהוה' כפי שנאמר "ויחזק ה' ה' ה' לפנינו" (שמות יג, כא) ואילו הם, הערב רב שנמצאים מחוץ לענני הכבוד, אין לפניהם שום חלק אלוהי. לכן הם ביקשו "עשה לנו אלהים" כלומר שיעשה להם דמות גוף גשמי כמו של 'עגל' ועליו תשרה הטומאה מהצד שלהם והם "אשר ילכו לפנינו" (וזהו פרשת כי תשא דף קצא ע"ב ד"ה תא חז"ל ראו ד"ה וי' אשה), כפי שהיו רגילים החרטומים במצרים לעשות בכספיהם באמצעות שם 'אלהים' (עפ"י יתם פ' על זוהר מקץ דף קצה ע"א ד"ה ו' אבא) (להרחבה על מעשה העגל ראו מאמרינו לפרשת כי תשא – ימעשה העגל).

אמנם אם היה בא משה לפרעה בשם 'אלהים' לא היה הדבר קשה בעיניו, כי פרעה ידע שיש כוחות למעלה שעושים משטרם בארץ והוא כן היה נשמע אל האותות והמופתים אשר עשה משה רבינו (יתם פ' על זוהר מקץ דף קצה ע"א ד"ה ו' אבא אמר' ממחרתי' הוא משום שהיניקה שלהם היא משם 'אלהים' ומשם הם מקבלים את כוחם (ישער הכוונות: להארי"י ז"ל דרושי הפסח דרוש א' ד"ה אמנם משה). וכמו שנאמר "ויבא הקים כי בלש מלשח לך דת מן החר ויפקח העם על אהרן ויאמרו אליו קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו כי זה מלשח האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה הנה לנו" (שמות לב, א) וטענתם היתה שלפני בני ישראל הולך ה' המכונה 'יהוה' כפי שנאמר "ויחזק ה' ה' ה' לפנינו" (שמות יג, כא) ואילו הם, הערב רב שנמצאים מחוץ לענני הכבוד, אין לפניהם שום חלק אלוהי. לכן הם ביקשו "עשה לנו אלהים" כלומר שיעשה להם דמות גוף גשמי כמו של 'עגל' ועליו תשרה הטומאה מהצד שלהם והם "אשר ילכו לפנינו" (וזהו פרשת כי תשא דף קצא ע"ב ד"ה תא חז"ל ראו ד"ה וי' אשה), כפי שהיו רגילים החרטומים במצרים לעשות בכספיהם באמצעות שם 'אלהים' (עפ"י יתם פ' על זוהר מקץ דף קצה ע"א ד"ה ו' אבא) (להרחבה על מעשה העגל ראו מאמרינו לפרשת כי תשא – ימעשה העגל).

כאשר משה רבינו ראה את צרת ישראל שפרעה הוסיף על שעבודם ואמר להם "ועתה לכו עבדו ותתן לא ינתן לכם ותתן לבני תתנו" (שמות יח, יח) אז הוא בא להקב"ה ואמר "ויקשב מלשח אל יהוה ויאמר אדני למה הרעתה לעם הזה למה זה שלחתני" (שמות יח, כב) וכונתו בזה שכאשר הוא נכנס אל פרעה הוא לא אומר את דבר ה' בשם 'יהוה' כי לא רוצה להזכיר שם קדוש בן ארבע אותיות שלא לצורך אלא אומר שם אדני, וכמו שקוראים היום את שם הוי"ה בשם אדני, כלומר שהכוונה היא בשם הוי"ה אך מזכירים במבטא בפה רק שם אדני. וכך היה עושה משה רבינו עם פרעה. לכן כאשר משה בא אל ה' שהוא יהוה כפי שנאמר "ויקשב מלשח אל יהוה" אמר משה "אדני למה הרעתה לעם הזה"? וכונתו כי אף שהוא מזכיר במצרים את שם אדני הרי פרעה שואל "מהו שם זה?" ואני עונה לו "הוא היה והוא הווה והוא יהיה כי הוא מהווה כל ההוויות". אך פרעה לא יודע לא שם אדני ולא שם יהוה אלא רק שם אלהים (תורת חכמי לרי' חיים הכהן מארס צובא מחבר: יסור ברקת: על השו"ע דף קלא ע"ב טור ב ד"ה או יהיה הענין אחר).

לכן אמר משה רבינו להקב"ה "למה הרעתה לעם הזה" (שמות יח, כב) כי בפועל פרעה הוסיף עליהם בשיעבוד, וי' למה זה שלחתני" (שמות יח, כב) על ידי שם יהוה "זה", וכונתו לרמוז על י"ב צירופי שם הוי"ה שהם גמטריא התיבה "זה" (תורת חכמי לרי' חיים הכהן מארס צובא מחבר: יסור ברקת: על השו"ע דף קלא ע"ב טור א ד"ה או יהיה הענין). כי לפרעה היה קשה יותר מכל לקבל את שם 'יהוה' (וזהו פרשת מקץ דף קצה ע"א ד"ה ו' אבא) והיה מתקשה לבו מחמת כן שנאמר "ויחזק יהוה את לב פרעה ולא שמע אלהים פאשר דבר יהוה אל משה" (שמות ט, יב), "ויחזק יהוה את לב פרעה" – כלומר שהתחזק ליבו מאלי מחמת שם 'יהוה' (יצרור המור: פרשת ורא ד"ה תא חז"ל ראו ד"ה וי' אשה), כפי שהיו רגילים החרטומים במצרים לעשות בכספיהם באמצעות שם 'אלהים' (עפ"י יתם פ' על זוהר מקץ דף קצה ע"א ד"ה ו' אבא) (להרחבה על מעשה העגל ראו מאמרינו לפרשת כי תשא – ימעשה העגל).

ואני אקשה את לב פרעה, יאור החמה! על זוהר פרשת מקץ דף קצה ע"א ד"ה ו' אבא אמר 'ממחרתי'י, 'שליה הקדושי' פרשת וארא ד"ה על כן בא משה, זוהר פרשת מקץ דף קצה ע"א ד"ה ודא הוא, 'כתם פוי' על זוהר מקץ דף קצה ע"א ד"ה ו' אבא יבאר. ראה 'כנפי יונה' להרמ"ע מפאנו חלק חמישי סימן א) "וְלֹא שָׁמַע אֲלֵהֶם כְּאֲשֶׁר דָּבַר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה". וזה היה לפי שפרעה חשב שהם מהתעלמים בו שהרי הוא היה בקי בכל סוגי האלהות, ואילו את השם הזה של 'יהו'ה' הוא לא הכיר (יאור החמה! על זוהר פרשת מקץ דף קצה ע"א ד"ה ו' אבא אמר 'ממחרתי'י) (להרחבה על לייב צירופי שם הוי"ה ברוך הוא מאמריו לפרשת ויגט - יסוד שנים עשר השבטים).

לשם 'יהו'ה' התכוון משה רבינו כאשר הוא הוכיח את פרעה בשם ה' ואמר "עַד מָתַי מְאַנְתָּ לַעֲנֹת מַפְנֵי שְׁלַח עַמִּי וְלַעֲבֹדָנִי" (שמות י, א) (צירור המור' פרשת בא ד"ה ולכן צריך שייכר שם ה'). וזו היתה גם כוונת ה' כאשר אמר למשה רבינו "בֹּא אֶל פְּרַעֲהָ כִּי אֲנִי הִכְבַּדְתִּי אֶת לְבֹנֵי" (שמות י, א), "אֲנִי" – הכוונה לשם 'יהו'ה' כמו שנאמר בפסוק "אֲנִי יְהוָה" (בראשית כח, יג) (צירור המור' פרשת בא ד"ה וכן לתכלית אחר). ומכל מקום, אין כוונת הפסוקים כפשוטם שה' חס וחלילה עשה עוונת במשפט והקשה וחיזק את לבו של פרעה ואחר כך הביא עליו את המכות, כי צדיק וישר הוא ה' (צירור המור' פרשת וארא ד"ה ואני אקשה את לב פרעה), וגם אין הוא מחזק ידי עושי רשעה לסייע להם להרשיע (יאור החמה! על זוהר פרשת מקץ דף קצה ע"א ד"ה ו' אבא אמר 'ממחרתי'י).

פרעה ומצרים הרשע והמפגין את ה' יהו'ה בעולם

ה' נתן לפרעה הרשע ולמצרים מכות בשם 'יהו'ה' בכדי שיגיעו לידיעה בשם זה וכפי שנאמר "וַיִּדְעוּ מִצְרַיִם כִּי אֲנִי יְהוָה בְּנֹטְתִי אֶת יָדִי עַל מִצְרַיִם וְהוֹצֵאתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם" (שמות ז, ה) וכן נאמר על פרעה "לָמַעַן יֵדַע עַם מִצְרַיִם כִּי אֲנִי יְהוָה בְּקִרְבְּ הָאָרֶץ" (שמות ח, יח). ואחרי 'מכת ברד' אכן פרעה הודה, שנאמר "וַיִּשְׁלַח פְּרַעֲהוּ וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם חֲטָאתֵי הַפֶּעַם יְהוָה הַצְדִּיק וְאֲנִי וְעַמִּי הַרְשָׁעִים" (שמות ט, כז) (וזהו פרשת יתרו דף סח ע"א ד"ה בשעתא). אך כיון שפרעה הודה רק בפיו ולא בלבו, לכן רצה ה' יתברך להמשיך להכניעו עד שיודה מלבו ומנפשו (צירור המור' פרשת וארא ד"ה ואני אקשה). לכן מיד אחרי הודאת פרעה ציווה ה' את משה רבינו לשוב אליו שנאמר "וַיֹּאמְרוּ יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בֹּא אֶל פְּרַעֲהוּ" (שמות י, א) עד שיהיו פיו ולבו שווים (צירור המור' פרשת בא ד"ה וכן לתכלית).

ואכן בקריעת ים סוף פרעה כבר הודה לגמרי בנפלאות שם 'יהו'ה'. לכן כשבאו לו מים עד נפש וכמעט טבע, הוא צעק "יְמִי כְמֹכָה פְּאָלָם יְהוָה מִי כְמֹכָה אָדָר וּבְקֶדֶשׁ נִרְאָה תְהִלַּת עֲשֵׂה פֶלֶא" (שמות טו, יא) (שליה הקדושי' מסכת פסחים עמוד מצה עשירה ד"ה ועל ארבעה). וכיון שפרעה היה מלך מרומום על כל מלכי העולם הוודה בשם ה' – על כן מיד הצטרפו אליו והודו כל מלכי האומות שנאמר "אֲזָנוּ נִבְהִלּוּ אֲלוֹפֵי אֲדוֹם" (שמות טו, טו) (וזהו פרשת יתרו דף סח ע"א ד"ה בשעתא דאנתא). וגם שרי האומה המצרית סברו בתחילה כי יש רק הנהגת 'אלהים' כפי שנאמר "וַיֹּאמְרוּ הַחֲרָטְמִים אֶל פְּרַעֲהוּ אֲצַבֵּעַ אֱלֹהִים" (שמות ח, טח), וכשראו את הניסים המופלאים שהיו בקריעת ים סוף, הם באו לידי הכרה כי יש הנהגת 'יהו'ה' בעולם כלומר הנהגה ניסית, כפי שנאמר "וַיִּקְסַר אֶת אַפְּנוֹ מֶרְפְּבְתֵי וַיִּנְהָגוּ בִקְבֻדַּת וַיֹּאמְרוּ מִצְרַיִם אֲנוֹסָה מַפְנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי יְהוָה נִלְחַם לָהֶם בְּמִצְרַיִם" (יספר הליקוטי' להאר"י ז"ל פרשת בשלח על פסוק יאנוסה מפני בני ישראל, 'צירור המור' פרשת בשלח פרק יד, כד ד"ה ומיד אמרו אנוסה).

ההכרה בהנהגת שם 'יהו'ה' ברוך הוא נמצאת בתוך עם ישראל

הקב"ה רצה שעל ידי פרעה ומצרים יתפרסם בכל העולם כי יד 'יהו'ה' היא זו שפעלה במצרים, ועל כך נאמר כמה פעמים "וַיִּדְעוּ מִצְרַיִם כִּי אֲנִי יְהוָה" (שמות ז, ה; שמות י, א; שמות יד, ד; שמות יז, יח) (דברי שלמה לוי שלמה שלח לך דף ע"ג ט"ו ב ד"ה אמנם הדרשא). ההכרה הזאת היתה גם לעם ישראל בעצמו אשר היה במצרים, לכן הקב"ה חזר כמה פעמים על מה שאמר לישראל "וַיִּדְעֶתֶם כִּי אֲנִי יְהוָה" כדי להגיד להם את עניינם הנס כמו בפסוק "וַיִּלְמְעוּ תַסְסָר פְּאָזְנֵי בְדָו וּבֶן בְּנֶדֶ אֶת אֲשֶׁר הִתְעַלְלָתִי בְּמִצְרַיִם וְאֶת אֹתֵי אֲשֶׁר שְׁמַתִּי בָם וַיִּדְעֶתֶם כִּי אֲנִי יְהוָה" (שמות י, ב) (עפ"י 'צמח דוד' פרשת יתרו ד"ה ונראה שהיה סוד). וכן הוא מה שנאמר "לָכֵן אֲמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְהוָה וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִמִּצְרַיִם וְהָצֵאתִי מִצְרַיִם וְהָצֵאתִי מִצְרַיִם כִּי יֵדוּל יְהוָה מִכָּל הָאֱלֹהִים כִּי בְדָבָר אֲשֶׁר יֵדוּ עֲלֵיהֶם" (שמות י, ה) (שליה הקדושי' תורה שבכתב פרשת וארא ד"ה על כן בא משה) (וכל זה כדי לומר להם שהוא יגאלם בשינוי הטבע באותות ומופתים וביד חזקה על ידי שם 'יהו'ה' ברוך הוא (דברי שלמה פרשת שלח לך דף ע"ג ט"ו ב ד"ה אי נמי אפשר... ועייני עוד בדבריו הנפלאים).

גם יתרו האמין כי הנהגת העולם היא רק בשם 'אלהים', כפי שהאמינו שאר אומות העולם (נחל קדומים' להחיד"א פרשת משפטים ד"ה וגר לא תונה). אך לאחר שהוא שמע את מעשה קריעת ים סוף ומלחמת עמלק (ראה רש"י בשמות יח, א) וכן שמע ממה רבינו כיצד עשה ה' ניסים ונפלאות בהוציאו את בני ישראל מארץ מצרים – מיד גם הוא הודה בשם 'יהו'ה' שנאמר "וַיִּסְפָּר מֹשֶׁה לְחֹתְנּוֹ אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְפָרַעֲהוּ וּלְמִצְרַיִם עַל אוֹדֹת יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל הַתְּלָאָה אֲשֶׁר מֵצֵאתֶם בְּדָרְךָ וַיַּצַּל יְהוָה: וַיִּחַד יִתְרוֹ: עַל כָּל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִצִּילוּ מִיַּד מִצְרַיִם: וַיֹּאמְרוּ יִתְרוֹ בְּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר הִצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד מִצְרַיִם וַיִּמְדַּק פְּרַעֲהוּ אֲשֶׁר הִצִּיל אֶת הָעָם מִמִּצְרַיִם: עֵתָּה יִדְעֶתֶם כִּי יֵדוּל יְהוָה מִכָּל הָאֱלֹהִים כִּי בְדָבָר אֲשֶׁר יֵדוּ עֲלֵיהֶם" (שמות יח, ח - יא) (נחל קדומים' להחיד"א פרשת משפטים ד"ה וגר לא תונה). "כִּי יֵדוּל יְהוָה מִכָּל הָאֱלֹהִים" – כלומר הודה שגדול כוחם של ישראל כי יש להם שם 'יהו'ה' הפועל אפילו נגד הטבע, יותר מאשר כוחם של האומות שיש להם רק שם 'אלהים' הפועל על פי הטבע (צמח דוד' למחבר ספר 'שו"ת בית דוד' פרשת יתרו ד"ה ויש עשה ידעתי כי גדול).

ה' יתברך ציווה את ישראל לדעת דבר זה בלבבם שנאמר "וַיִּדְעֶתֶם הַיּוֹם וְהִשְׁבַּתְתֶּם אֶל לִבְבְּכֶם כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים בְּשֵׁמִים מְפֹעֵל וְעַל הָאָרֶץ מִתְחַת אֵין עוֹד" (דברים ד, לט), "יהו'ה הוא האלהים" – כלומר הם צריכים לדעת בלבבם כי שם 'יהו'ה' הוא מעל ומעבר לטבע (שליה הקדושי' תורה שבכתב פרשת וארא ד"ה נחזור לענין) אשר מונהג בשם 'אלהים' (אגרא דכלה' פרשת שופטים ד"ה וירמונו עוד תמים תהיה. עיי"ש). ומטעם זה ה' יתברך גם פתח את עשרת הדברות בציווי "אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים: לֹא יִהְיֶה לָּךְ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פְּנֵי" (שמות כ, ב - ג) כי כוונתו שכל יהודי יזכור ש'יהו'ה' הוא זה שהוציא אותם ממצרים, בהנהגה ניסית ולא טבעית, ושלא יגרו אחרי האמונה המצרית המאמינה ב'טבע' בלבד. ולכן גם סיימה התורה הקדושה בדבר זה שנאמר "לָכֵן הֵאֱתַתְּ וְהַמּוֹפְתִים אֲשֶׁר שְׁלַחוּ יְהוָה לְעִשׂוֹת בְּאָרֶץ מִצְרַיִם לְפָרַעֲהוּ וּלְכָל עַבְדָּיו וּלְכָל אֶרְצוֹ: וּלְכָל הַיָּד הַחֲזָקָה וּלְכָל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל" (דברים י, יא - יב) (שליה הקדושי' מסכת פסחים עמוד מצה עשירה ד"ה וכן היה ענין).

<p>העלון מופץ ליעולי נשמת: סול בת מוחא (שמחה) ז"ל ת.צ.ב.ה.</p> <p>העלון גם לעילוי נשמת: אליהו בן גינטי ז"ל ת.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון גם לעילוי נשמת: טאה מרים בת ז"ל</p> <p>לופה שרה בת מנחם ז"ל</p> <p>שרה כרמלה בת י"י שלום ז"ל</p> <p>מיכל ז"ל בת ישיעיה גרשון (שבדליא)</p>	<p>העלון מופץ לרומאות: מוריה בת רחל רולנדה הי"ו</p> <p>העלון גם לרומאות שלימה של: דוד דרוז בן פנינה הי"ו</p>	<p>העלון גם לעילוי נשמת: מאיר בן משה ז"ל, יונה בן שמואל ז"ל, בריה בתיה בת מאיר ז"ל, חיים בן שמואל ז"ל ת.צ.ב.ה.</p> <p>העלון גם לעילוי נשמת: גריסה הכשרה לעילוי נשמת הזקנה הכשרה מרד בת אסתר ז"ל</p> <p>משה בר זוהרה ז"ל</p>	<p>העלון גם לעילוי נשמת: גריסה ושרה ז"ל, דוד בן ישי-ת.צ.ב.ה., חנני מרמים ז"ל</p> <p>העלון העובד גם לעילוי נשמת וירבות אשת חבר: עליזה בת יפה ז"ל ת.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון מופץ לרומאות: רומי בת טליה ז"ל</p> <p>צניה בת טליה ז"ל הי"ו</p> <p>העלון גם לרומאות של: ציונה שושנה בת חנה במון הי"ו</p> <p>העלון גם לרומאות שלימה של: יפעת לאה בת שמחה הי"ו</p> <p>עמיאל בן אסתר הי"ו</p>	<p>העלון גם לעילוי נשמת: מאיר בן מרים הי"ו</p> <p>העלון גם לרומאות שלימה של: מאיר בן מרים הי"ו</p> <p>העלון גם לעילוי נשמת: מאיר בן מרים הי"ו</p>	<p>העלון מופץ לרומאות: מאיר בן מרים הי"ו</p> <p>העלון גם לעילוי נשמת: מאיר בן מרים הי"ו</p> <p>העלון גם לעילוי נשמת: מאיר בן מרים הי"ו</p>
--	---	--	---	--	---	--	---

הלפצה תרומות עבור ההדפסה:
052-7675933
alon.torat.haim@gmail.com